

עמדת האיגוד בעניין תקנות הביטוח הלאומי

פורסם ב: אוקטובר 31, 2013

כ"ו חשוון, תשע"ד

30 אוקטובר 2013

לכבוד

ח"כ חיים כץ

יו"ר ועדת העבודה, הרווחה והבריאות

כנסת ישראל

א.נ.

-

הנדון: **עמדת איגוד העובדים הסוציאליים בעניין תקנות הביטוח הלאומי**
(ביטוח סיעוד) - הערות על כללי ביצוע והסדרת בחירת זכאי בגמלה בכסף

-

-

בהמשך להחלטה על יישום התיקון בחוק הסיעוד החל מ- 1.1.2014, תיקון המאפשר בחירת גמלת סיעוד בכסף, הועברו אלינו תקנות הביטוח הלאומי ליישום תיקון החוק.

אנו רואים בכך החלטה חשובה השומרת על האוטונומיה של הפרט ומרחיבה את חופש הבחירה שלו. עם זאת אנו רואים חשיבות בגיבוש הגדרה ברורה לאוכלוסייה הזכאית לקבלת שירות בכסף. הגדרה שתחדד את היתרונות והחסרונות בבחירת כל מסלול, כשהקו המנחה הוא טובת הקשיש, מניעת ניצול כלכלי ופגיעה בו.

עם זאת, תא הזקנה באיגוד העובדים הסוציאליים מוחה על כל שינוי בחוק סיעוד שלא נעשה בשותפות שלנו יחד עם מרכז השלטון המקומי, משרד הרווחה והביטוח הלאומי, תוך הצגת עמדתנו המקצועית, עמדתם של העובדים הסוציאליים בשטח, האמונים על ביצוע ויישום החוק, כשלנגד עינינו טובת הקשיש, כמו גם טובת העובד.

לגופו של עניין, באשר לתקנות המוצעות לאפשרות הבחירה של הקשיש בין גמלה בכסף לגמלה בעין, למעסיקי עובדים זרים בתחום הסיעוד, **להלן הערותינו:**

א. אנו מבקשים לוודא, להדגיש ולהבהיר כי הגמלה בכסף במקום הגמלה בעין תחול רק על מקבלי גמלת סיעוד בשיעור של 150% ו-168% בלבד, ולא מעבר לכך.

ב. סעיף 1 הודעת המוסד: יש לכלול בתוכן ההודעה גם את הנתונים הבאים: היתרונות והחסרונות של גמלה בכסף וגמלה בעין, הסיכונים הכרוכים בגמלה כספית, העובדה כי הנ"ל לתקופה של שנה. פרוט דרישות החוק החלות על המעסיק והתחייבות המוסד לעדכן את המעסיק בכל שינוי ועדכון שיחולו בדרישות אלו.

ג. סעיף 2 הודעת הזכאי: "המוסד לביטוח לאומי יסדיר את קבלת הגמלה בדרך שנבחרה עד ל- 1 בחודש שלאחר תום חודש ימים מהמועד בו נשלחה ההודעה על ידי המבוטח". כתוצאה מכך, אנו צופים שקשישים אשר טופלו על ידי עובד זר שהפסיק את העסקתו באמצע החודש, או שמא התגלתה בעיה בהמשך העסקתו, עלולים להייותר ללא שירות לתקופה של מספר שבועות עד חודש וחצי. יש להגדיר לוחות זמנים קצרים יותר לביצוע שינויים באופן מתן הגמלה.

ד. סעיף 4 הודעת המוסד לוועדה המקומית המקצועית חשוב לחדד שבסמכות הוועדה המקומית להחליט על מתן השירות ו/או הפסקתו בכל עת, בהתאם לקריטריונים ובנימוק מקצועי.

לא ברור המשמעות וההשלכות המעשיות בנוסח המוצע כי "**המוסד יפנה שימת לב הוועדה באם יתקיימו התנאים:**" תת סעיפים 1-4 עלולים להתפרש כי על הוועדה המקומית מוטלת אחריות הפיקוח על העובד הזר – התייחסות להסכם ההעסקה, פיקוח על היותו תושב ישראל ועוד. חשוב להדגיש כי אין זה מתפקיד הוועדה ויש לשמור על הפרדה בתחומי הפיקוח והבקרה, כך שהוועדה המקומית תהיה אחראית על טובת הקשיש והמוסד לביטוח לאומי יפקח על תנאי העסקת העובד הזר וזכויותיו.

ה. סעיף 5 בקרה: "תבצע ועדה מקומית מקצועית לפחות 3 ביקורים בשנה בבית הזכאי". **הדרישה לביצוע ביקורי פיקוח נוספים מחייבת הוספת תקינה בהתאם לעומסי העבודה הצפויים.** (כיום החובה על הרשות המקומית לבצע 2 ביקורים בשנה, אולם בשל עומס רב על עובדי הזקנה ברשויות המקומיות מתקשים אלה לעמוד בסידור זה. הוספת מטלה של ביקור שנתי נוסף לפחות, מחייבת הוספת תקנים בהתאם). יש להגדיר שהפיקוח על תנאי העסקת העובד הזר אינו באחריות הוועדה המקומית, אלא על המוסד לביטוח לאומי.

חשוב לציין, כי מאחר ועבר חצי יובל שנים מאז חוקק חוק הסיעוד, השתנתה כיום המציאות האקטוארית, הדמוגרפית והחברתית במדינה, שינויים הדורשים התאמות בחוק הסיעוד.

לצד ההתייעלות בחוק הסיעוד דרושה חשיבה עמוקה ורחבה של מיטב אנשי המקצוע והחוקרים, אשר יבנו בצורה מושכלת את השינויים הנדרשים וישפרו את הטעון שיפור. אנו ממליצים להקים צוות לניסוח מחדש של חוק הסיעוד, שיבחן את תפקידיו של העובד הסוציאלי בביקור, את נושא הפיקוח של הגמלה בעין לצד הגמלה בכסף, עם הגדרה ברורה של **מעמסות ותקינה** מתאימים.

בכבוד רב,

עו"ס צפרא דוויק

יו"ר איגוד העובדים הסוציאליים

עו"ס גל שחם

יו"ר תא זקנה באיגוד העו"סים

העתקים:

ח"כ מאיר כהן – שר הרווחה והשירותים החברתיים
חברי הכנסת חברי ועדת העבודה, הרווחה והבריאות – כנסת ישראל
מר יוסי סילמן – מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים
פרופ' שלמה מור-יוסף – מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
עו"ס מרים בר-גיורא – מנהלת השירות לזקן – משרד הרווחה
מר שלמה דולברג – מנכ"ל מרכז השלטון המקומי
מר פיני קבלו – סמנכ"ל רווחה – מרכז השלטון המקומי
עו"ס אסא בן-יוסף – מנהלת תחום רווחה וקהילה – מרכז השלטון המקומי